

MARIBORSKI

44997



Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni številka računa št. 11.400

Misli o svetovni gospodarski krizi

ZMANJŠANJE PRODUKCIJE ALI ZVIŠANJE KONZUMA?

Med problemi, ki nam jih je nerešeno zapustilo preteklo leto, da jih vlečemo dalje in jih poizkusimo rešiti, je vsekakor najvažnejši problem izhoda iz velike gospodarske in finančne krize, pod katero pezo ječi že leta ne samo Evropa, ampak ves svet, vsi kontinenti. O tem problemu so se popisale že gore papirja, izšli so članki, ki se ne bi dali zbrati v knjige, ker jih je preveč, pa tudi samostojna dela bi napolnila ogromne knjižnice. Pomislimo samo, kaj so o tem vse napisali Nemci, Francozi, Angleži, Američani! Na delu so bili in so teoretiki in praktiki, in vendar se zdi, da sega vse po preučeni teoriji, malokdo pa po realnih učinkih, njihovih vzrokih in povodih. Dasi je torej v vsem tem papirnatem reševanju svetovne gospodarske in finančne krize ogromen kaos, kakor je kaos tudi v krizi sami, se vendar kdaj pa kdaj zablisti iz vsega žarek jasnosti, preproste, vsakdanje, neizumetničene. Tako jasnost je pokazal tudi angleški politik in državnik lord Detterding v nekem svojem za Božič v svetovnem tisku objavljenem članku.

Lord Detterding se ni poslužil običajnih učenjarskih teoremov, ki povedo hkratu vse in nič, marveč je šel ravno pot in medias res. Pred vsem si je postavil vprašanje, v čem je jedro krize, v nadprodukciji ali v oslabiljenem konzumu? Na to je odgovoril z odločno trditvijo: v oslabiljenem konzumu! Ni res, da industrija vseli vrst preveč producira, da je dobrin preveč, marveč je res, da človeštvo premalo konzumira! Zakaj? Zato ker je pri konzumu ovirano bodisi zaradi splošnih razmer, bodisi zaradi pomanjkanja kupovalnih sredstev, torej danarja. Za prvi vzgled je postavil kot najznačilnejši primer sovjetsko Rusijo. Boljševizem omejuje hotooma konzum vsega tistega, kar Rusija sama ne producira v zadostni meri, zato da ne izvaža kapitala, ampak ga le uvaža (za izvoženo blago). Tako je že 160 milijonov ljudi umetno prisiljenih omejevati svoj konzum. V manjši meri pa se dogaja to tudi v večini drugih držav, ki pospešujejo avtarkijo. Za drugi vzgled je pa treba opozoriti na neprestane redukcije mest delavcev in nameščencev, zasebnih in državnih, ter zmanjševanje njihovih dni, plač, doklad in drugih prejemkov. Vse te redukcije uplivajo na konzum s tem, da manjšajo kupno moč konzumentov in s tem konzum sam. Zmanjšani konzum upliva na industrijo, sploh na produkcijo, ta pa na cirkulacijo kapitala in davčno točnost. Torej: — *circulus vitiosus!*

Blagostanje imperijev starih Feničanov, Kartazanov in Rimljanov je bilo osnova-

no na sužnjih, moderno človeštvo je pa našlo sužnje, ki so najpopolnejši in bi zato mogli ustvariti če ne dosti večje, vsaj prav tako blagostanje. Ti sužnji modernega človeštva so stroji! Zakaj ga potem ne ustvarijo? Zato, ker njihovo poslanstvo ni pravilno pojmovano, ker niso našli v organizaciji nove človeške družbe tiste funkcije kot bi jo edino morali. Doslej se je produkcija, ki temelji na strojih, organizirala na vse načine in se organizira tudi sedaj. Sedaj seveda z reduciranjem. Pa prav to je napaka! Organizirati bi se moral v prvi vrsti konzum, toda z dviganjem. Med tem, ko se produkcija na eni strani omejuje do katastrofe in se obenem uničujejo velike količine izdelkov in pridelkov, žive več milijoni družin v pomanjkanju najpotrebnejšega. Ogromna večina ljudi se omejuje v vsem, celo v hrani. Življenjski standard pada neprenehoma. Kaj bi bilo zato bolj naravno, kakor to, da bi se produciralo toliko, kolikor človeštvo potrebuje, kolikor lahko konzumira poštenemu življenju primerno!

Rešitev krize je torej samo v organizaciji in zvišanju konzuma! S tem se ne bodo rešila samo vsa gospodarska, marveč tudi finančna vprašanja. Lord Detterding navaja čisto pravilno, v kako absurden položaj lahko privedejo sedanje gospodarske razmere tudi tiste države, ki vodijo najkorektnjšo finančno politiko. Za zgled postavlja Holandijo. Ohranila je svojo »zdravo« valuto, ostala je zvesta svoji finančni tradiciji, pri tem pa je dosegla samo to, da zaradi svoje visoke »zdrave« valute ne more prodati ničesar v tujino, ne iz evropskega dela ne iz svojih sundaneških kolonij. Produkcija javanskega sladkorja ni n. pr. nič dražja kakor katerega drugega, tudi delovne sile niso dražje, in vendar — trgovina je zamrznila. Tako je lahko tudi najbolj »zdrava« valuta v sedanjih kaotični dobi pogubna. Treba se je pač prilagodovati položaju in potrebam. Lord Detterding ne izvaja iz svojih razmotrivanj nikakršnih konkretnih predlogov, in vendar so vidni; ustvari si jih lahko vsakdo sam. Pri reševanju svetovne gospodarske in finančne krize bi bilo treba nastopiti docela nova pota in nedvomno je, da jih bo človeštvo prejel ali slej tudi moralo nastopiti, ker bo k temu prisiljen. Po starih metodah devetnajstega in začetka dvajsetega stoletja ne bo mogoče priti na suho!

V tej smeri bi se zato morala združiti prizadevanja vseh narodov in držav, vsega človeštva. Toda kako natti voljo do delovanja? Lanska svetovna gospodarska in valutna konferenca v Londonu je pokazala, da zaenkrat te volje še ni.

Boj Romunije s fasizmom

UGOTOVITVE PREISKAVE PO UMORU DUCE. OBSEDNO STANJE PO VSEJ DRŽAVI. POGREB ŽRTVE ATENTATA. NOTRANJA IN ZUNANJA POLITIKA SE NE SPREMENI. PISANJE ITALIJANSKIH LISTOV.

BUKAREŠTA, 2. januarja. Preiskava proti morilcu ministrskega predsednika dr. Jona Duce je pokazala, da se je pripravljala v Romuniji s strani pristašev fašistične organizacije »Železne garde« cela serija velikih političnih in drugih atentatov, katerih iniciatorji so bili agenti fašistično in hitlerjevsko usmerjene tujine. Z ozirom na široko razpredenost fašističnega protirežimskega komplota in v svrhu ohranitve miru in reda v državi, je na predlog vlade kralj Karol podpisal odlok o proglasitvi obsednega stanja v vsej Romuniji, vlada pa pripravila mimo tega še tudi poseben zakon o zaščiti države. V zvezi s proglasitvijo obsednega stanja so morali romunski državljani brez izjeme oddati do danes vse orožje in strelnjivo, nositi se ne smejo nobeni znaki in uniforme, izveniši vojaške in pa organizacij, ki jih bo izrecno dovolila vlada; prepovedana so vsa zborovanja in manifestacije, opolnoči morajo biti zaprti vsi javni lokali in zabavišča, ves tisk pa je pod najstrožjo preventivno cenzuro. Dosej se mir še ni nikjer kalil. Duciino truplo bo začasno na svečan način pokopano v grobnici njegovega najhujšega političnega nasprotnika Bratiana, ki hoče na ta način manifestirati solidarnost romunskega naroda v odločilnih, za državo vevajaznih trenutkih.

BUKAREŠTA, 2. januarja. Danes ob 14. uri bo pogreb umorjenega ministrskega predsednika dr. Duce ob veliki ude-

ležbi vlade, oblasti in diplomatskega zbora. Kralj Karol je odpotoval iz Sinaie v Bukarešto, kjer se bo osebno udeležil vseh pogrebnih svečanosti. V zvezi z v tujini razširjenimi vestmi o bližnji spremembi političnega kurza v Romuniji je izjavil novi ministrski predsednik Angelescu včeraj zastopnikom tiska, da so te vesti brez vsake stvarne podlage. Tako notranja, kakor tudi zunanja politika države bosta ostali nespremenjeni. Cela vrsta protifašističnih listov, ki podpirajo proti parlamentarizmu in demokraciji usmerjeni fašizem, je bilo ustavljenih. Pri nadaljnjem zasliševanju je atentator Constantinescu priznal, da se je v vrstah železnih gardistov žrebalo, kdo naj umori predsednika vlade. Žreb je zadel njega in dva tovariša, ki sta tudi že aretirana. Ta trojica je nato še žrebala med seboj, kdo naj odda prve strele.

PARIZ, 2. januarja. Francoški tisk se bavi z načinom pisanja italijanskih listov, ki nastopajo z najostrejšimi napadi proti romunski liberalni stranki in celo proti kralju Karolu, očitajoč, da so privedli Romunijo popolnoma pod slovanski vpliv in pritisk, tako da je postala Romunija danes le še orodje v rokah francoske hegemonije v Evropi. Posebno ostro se izraža »Corriere della Sera«. Francoški listi odgovarjajo v tem smislu, da ve romunski narod že sam prav točno, kje so njegovi interesi.

London čaka na Mussolinijev čudež

ŠIROKOSTENJE ITALIJANSKEGA TISKA. SAMO MUSSOLINI LAHKO SE REŠI EVROPSKA VPRAŠANJA.

RIM, 2. januarja. Na večer pred sestankom Mussolinija in angleškega zunanjega ministra sira Johna Simona so se omejili vsi listi na ponatis komentarjev tujega tiska. Veliko pozornost je vzbudilo poročilo lista »Corriere della Sera« iz Londona, ki pravi, da postavljajo londonski krogi vse svoje upanje na rimske razgovore. Iz Rima se sedaj pričakuje čudež, ker more po splošnem mnenju razrešiti prezapleteni voz samo čudež. Po informacijah omenjenega lista je poslala Anglija svojega zunanjega ministra v Rim z nalogo, da napravi zadnji poskus ustvariti skupno z Italijo tako moralno silo, ki bi bila v stanju prepri-

čevalno vplivati na vse narode. List dostavlja, da londonski pristojni krogi še vedno dvomi, da bi popoln sporazum med obema prijateljskima narodoma zadostoval, da razčisti evropsko obzorje, da pa nasprotno uživa Mussolini v Angliji tak ugled, kakor še noben drug tujec doslej in se zato splošno veruje, da je prav on edini mož, ki se more rešiti situacijo. List končuje svoje poročilo z ugotovitvijo, da prihaja sir Simon v Italijo kot očiščeni zastopnik angleške vlade v trdnem prepričanju, da bo našel v fašistični vladi zavezniškega, odkritega in krepkopoljnega prijatelja.

Francoska spomenica vendar izročena

PARIZ, 2. januarja. Francoska vlada je izdelala in tudi že izročila nemški vladi v Berlinu svoj memorandum, katerega je odnesel s seboj francoski berlinski veleposlanik François-Poncet in ga oddal v roke samega državnega kancelarja Adolfa Hitlerja. Ves francoski tisk obširno razpravlja o vsebini in stilizaciji memoranduma in naglašja, da je sedaj Nemčija na vrsti, da jasno izjavi, kakšno stališče zavzema napram vprašanju razorožitve in mednarodnega sodelovanja. Francija je slej ko prej pripravljena nadaljevati neposredna pogajanja z Berlinom.

LETALSKA NESREČA V BELGIJI. BRUSELJ, 2. januarja. Preteklo soboto popoldne je v izredno gosti megli zavozilo redno potniško letalo na

svojem poletu iz Belgije v London v anteno bruselske radio-postaje in strmoglavilo na tla. Ob fresku na zemljo so bencinski tanki vseh treh motorjev eksplodirali in je letalo popolnoma zgorelo z osmimi potniki in vsemi tremi letalci vred. Pri karambolu se je podrla tudi antenska naprava radio-postaje.

ODOBRITEV RUSKE POLITIKE.

MOSKVA, 2. januarja. Izvršilni odbor Sovjetske Unije je odobril zunanjo in notranjo politiko ter gospodarski načrt v novem letu.

SMRT 500 RIBIČEV.

NEWYORK, 2. januarja. V snežnih zametih in viharjih je na obrežjih Nove Fundlandije po zadnjih poročilih našlo smrt nad 500 ribičev. Škoda, ki so jo povzročili viharji, je zelo visoka.

Tudi Avstrija zahteva enakopravnost

DUNAJ, 2. januarja. Na Silvestrovo je imel v dunajskem radiu »Ravag« velik govor o dogodkih preteklega leta zvezni kancelar dr. Dollfuss, ki je med drugim dejal: »Ukaz spoštovanja samega sebe nam nalaga, da dosežemo Avstriji politično in vojaško enakopravnost z vsemi ostalimi državami. Prijateljsko razmerje napram ostalim državam je vsekakor mogoče, kakor hitro izginejo vse razlike med zmagovalci in premaganci. Tako daleč imata nemška in avstrijska politika vzporedno pot. Pač pa se naša politika razlikuje v prepričanju, da mora biti bistvo vsake nemške politike pridobiva-

ti za nemštvo in nemško kulturo simpatije in prijateljstvo. Politiko izolacije in samolastnega obdajanja s kitajskimi zidovi smatramo za resno življenjsko nevarnost za vse nemštvo. Izvajanje politike čiste nacionalne auktarikije pomeni spricho sedanjega svetovnega položaja katastrofalno nevarnost.

FRAUENFELD IZPUŠČEN.

DUNAJ, 2. januarja. Bivši okrožni voditelj narodnosocialistične stranke v Avstriji in bivši dunajski mestni svetnik Alfred Edvard Frauenfeld, ki je bil pred štirimi tedni aretiran zaradi suma veleizdaje, je bil na Silvestrovo izpuščen iz zapora in je bilo kazensko postopanje zaradi veleizdaje proti njemu ustavljeno.

Dnevne vesti

Imenovanje škofa dr. Ivana Tomažiča. Knezoškofijsko tajništvo lavantinsko nas obvešča, da naša 30. XII. lani objavljena vest o imenovanju škofa dr. Ivana Tomažiča ni točna, odlok o imenovanju se glasi: »Nj. Vel. kralj je na predlog gosp. ministra prvosodja blagovolil z ukazom z dne 5. dec. 1933 g. št. 115.161 odobriti imenovanje dr. Ivana Jožefa Tomažiča, škofa lavantinskega v Mariboru z letno plačo 10.000 Din (to je na mesec 833.33 Din)«. Sledi določba glede običajne draginske doklade. Vest, ki smo jo objavili v »Večerniku«, smo dobili telefonično iz Beograda in jo objavili bona fide in nas torej ne zadene za netočnost prav nobena krivda.

Iz prometne službe. Premestitve v prometni službi: premeščena sta strojevodja Fran Garin iz Maribora v Užice, Vinko Arzenšek pa iz Sarajeva v Maribor.

Iz šolske službe. Premeščeni sta učiteljici Neža Zadnikova in Marija Kernova iz Slov. Bistrice na žensko meščansko šolo v Celje.

Načelstvo Pokojninskega zavoda. Na svoji zadnji seji se je nedavno izvoljeno novo načelstvo Pokojninskega zavoda v Ljubljani pod predsedstvom predsednika dr. Baltiča konstituiralo takole: za podpredsednika iz skupine poslodajalcev za dobo 2 let je bil izvoljen načelnik konzorcija »Jutra« g. Adolf Ribnikar, za njegovega namestnika g. Josip Kavčič, za ostalo dobo 3 let pa g. Josip Kavčič za podpredsednika g. Adolf Ribnikar pa za njegovega namestnika; iz skupine poslodajalcev je bil izvoljen za podpredsed. g. Ivan Tavčar, za njegovega namestnika pa Jožko Zemljič; za člana upravnega odbora za dobo 1 leta je bil izvoljen iz skupine delodajalcev g. Ivan Avsenek, za njegovega namestnika g. Tone Kralj; iz skupine delodajalcev za podpredsednika g. Vladimir Vrančič, za njegovega namestnika pa g. Ludvik Štih. Za člana rentne komisije je bil iz skupine delodajalcev izvoljen g. Ferdo Pintar iz Maribora, za njegovega namestnika g. Josip Dermastja; iz skupine delodajalcev g. Franc Volčanšek, za njegovega namestnika g. Jožko Zemljič. Za člana revizijske komisije je bil iz skupine delodajalcev izvoljen g. Maks Obersnel, za namestnika pa g. dr. Juro Adlešič.

Za napredek tuiškega prometa. V petek se je mudil v Mariboru podban g. dr. Otmar Pirkmajer in se je sestal z različnimi predstavniki tukajšnjega javnega življenja. Popoldne je bila sklicana na mestnem magistratu anketa, ki se je bavila z vprašanjem napredka tuiškega prometa ob severni meji. Anketo je vodil podban g. dr. Pirkmajer, udeležili pa so se je mestni župan g. dr. Lipold, inž. Šlajmer kot zastopnik SPD, prvi državni tožilec g. dr. Jančič in ravnatelj g. Loos kot zastopnik Tuijsko-prometne zveze, ravnatelj g. Pišek za ruško podružnico SPD, predsednik tuijskoprometnega odseka v mestnem občinskem svetu g. Drago Roglič in zastopnik stavbne družbe »Pohorski dom« g. Anton Brandner.

Vstop Maribora v novo leto. Kljub hudim časom in krizi je Maribor tudi letos zelo veselo in razigrano prekoračil prag v novo leto. V raznih dvoranih in gostilnah je bila cela vrsta izredno obiskanih in skrbno pripravljenih silvestrovanj, prirejenih v večjem ali skromnejšem obsegu. Sokol Matica se je poslovil od starega leta v Narodnem domu, kjer so bile vse dvorane zasedene do zadnjega kotička. Zidane volje pa so pričakovali novo leto Mariborčani tudi po vseh kavarnah in pri »Orlu«. Dobro obiskana silvestrovanja so bila tudi v okolici mesta. Studenčani so pričakovali novo leto v Sokolskem domu, Pobrežani pri Renčlju, Magdalenčani pa v sokolski telovadnici v vojašnici kralja Petra.

Zrebanje slik »Petorice«. Izrebane so bile naslednje številke: 189, 316, 333, 357 in dijaška 96. Slike naj se dvignejo pri akad. slikarju g. Ivanu Kosu v Strossmayerjevi ulici (banovinska palača) v roku 8 dni vsak dan med 15. in pol 17. uro.

Zahvala. Tovarnar g. Hutter je daroval Pomožni Soli v Mariboru 24 metrov klota, za kar mu izreka vodstvo šole prisrčno zahvalo.

Razpis Kolenčevih štipendij. Kuratorij ustanov trgovca Antona Kolenca v Celju razpisuje za dijake visokih in srednjih šol za leto 1933/34 dijaške ustanove, katerih višino določa v vsakokratnih razmerah kuratorij. Za štipendije naj prošijo samo najpotrebnejši, ker bo kuratorij v prihodnjem letu podelil manjše število štipendij kot v prejšnjih letih. Prošnje naj se vložijo izključno pisмено na naslov: Kuratorij ustanov trgovca Antona Kolenca v roke predsednika dr. Ernesta Kalana, odvetnika v Celju, najpozneje do 15. januarja 1934. Natančnejše pogoje razpisa in vse potrebne informacije dobe prošniki v našem uredništvu.

Javna zahvala! Fondu za zgradbo azila PTL v Mariboru so darovali: Mestna hranilnica v Mariboru Din 300, Tvarnica »Zlatorog« v Mariboru Din 50, Hrovat Terezija, vdova poštnega kontr. v Mariboru Din 50, Kager Hedvika Din 108, Krajevni odbor Rdečega križa pri Sv. Lovrencu na Poh. Din 30, občina Slovenigradec Din 40, Sadjarsko in vrtnarsko društvo, podružnica Pragersko, Din 83.50, Kociper Anton, župnik v Ponikvi Din 25, Župnijski urad Zavrč in Župnijski urad Št. Ilj pri Velenju Din 40. Protituberkulozna liga v Mariboru izreka vsem darovalcem najprisrčnejšo zahvalo!

Podporno društvo za revne učence v Mariboru je lani za božično razdelilo med tukajšnje ljudske in mešč. šole 355 gotovih oblačil, 348 parov čevljev, 466 kosov perila, 371 žepnih rutic, 159 m blaga, 4 hlačnike, 2 kravati, 51 volnenih izdelkov, 48 kit volne in s tem obdarovalo 755 otrok najrevnejših družin. Da je bilo društvu mogoče nuditi tako izdatno pomoč, gre pred vsem zahvala mestni občini, ki je z zneskom 50.000 Din podprla društveno blagajno. Nadalje so prispevali: kr. banska uprava 1100 Din, Posojilnica 500, Grajski kino, Gustin, 440, društvo Vzajemnost 200 Din in sledeči dobrotniki: Bernhard, Fibia, Franz-sinovi, Heinz, Büdefeld, Minařik, dr. Orosel, dr. Ploj, Preis, Prva hrv. štedionica, dr. Rebič, D. Halbärth, Hausmaniger, Peličan, Unio-družba, G. Scherbaum in Wögerer skupno 1120 Din. V blagu pa trdke in gg. trgovci: Freund, Berg, Hutter, Macin, Simić, Jančič, Supančič, Podliebnig, Kiffmann in Šegula. Zavod Vesna in mariborske gospe so sešile 77 oblek, pivovarna Union je dala dvorano na razpolago za prireditve, g. Jemec pa dekoracijo. Društveni člani so kljub težkim časom žrtvovali letno članarino. Imenom uboge dece in njih staršev izreka blagim dobrotnikom najtoplejšo zahvalo — prav posebno še ravnateljstvom tukajšnjih tiskarn in uredništvom listov za blagotno podporo tekom leta. Odbor.

Protituberkulozna liga v Mariboru je v lanskem letu prejela od raznih dobrotnikov in izven Maribora lepe zneske za azilni sklad. Radi štednje se vsakemu posamezniku ni pisмено zahvalila, ker je darove objavila v časnikih. Zato se PTL ob obletnici te akcije z iskrenimi občutki spominja vseh dobrotnikov, zlasti stanovanjskih najemnikov, hišnih posestnikov, njih upraviteljev in oskrbnikov (hišnikov), ki so z vso požrtvovalnostjo sodelovali in pomagali dvigati gradbeni fond. S hvaležnostjo mislimo na vsakega posameznika in smo prepričani, da nam boste tudi v naprej pomagati polagati dinar k dinarju in to dotlej, da se plemeniti načrt zgradbe azila uresniči. Zato želimo tem potom ob zatonu starega leta vsem našim dobrotnikom in podpornikom za izkazane dobrote srečno, predvsem pa zdravo novo leto 1934!

Glasbena Matica. Društveno leto 1933/34 je petnajsto požrtvovalnega kulturnega dela, ki ga opravlja Glas. Matica na naši severni meji. Kakor smo že poročali, namerava njen zbor jubilej proslaviti s tremi koncerti, kojih enega je že persolviral v mesecu novembru, drugega, v časten spomin svojemu ustanovitelju Oskarju Devu, pa priredi 17. januarja 1934 v kazinski dvorani. Pri tej priliki se bodo peli samo Devovi moški, ženski in mešani zbori in najlepše njegove harmonizacije narodnih pesmi. Gospa Hinterlechnerjeva pa bo zapela 4 njegove solospese.

Upokojeno učiteljstvo ima prvi letošnji sestanek v četrtek ob 15. v gostilni Koštomaj v Mlinski ulici. Gdč. učiteljica Ungarjeva, pri kateri se dobe bločni listki za gledališke vstopnice po znižani ceni za člane društva jugoslov. drž. upokojencev, ne stanije v Maistrovi, kakor je bilo napačno objavljeno, marveč v Koroščevi ulici 2, III. nadstropje.

Uveljavljanje civilnega zakonika. Z Novim letom je stopil v veljavo na teritoriju beograjskega apelacijskega sodišča novi zakon o sodnem postopanju v civilnih tožbah od 13. julija 1929 z uvednim zakonom od 9. junija 1930.

Poplave v Bosni. Radi južnega vremena se je pričel naglo taliti sneg in je dva dni divjalo strašno neurje tudi v pokrajini okrog reke Vrbasa, Plive, Ukrine, Bosne, Une, Spreče in Sane, ki so naglo narasle in prestopile svoje bregove ter se razlile po ravninah. Pri Doboju je Bosna poplavlila vse Dolnje mesto in so si prebivalci v zadnjem trenutku rešili le golo življenje.

Poziv hišnim posestnikom. Po zakonu o neposrednih davkih in zakonu o davku na neozojene in davčnem osvobojevanju davčnih obvezancev z 9 ali več otroci se mora vršiti vsako leto popis davčnih zavezancev. Zaradi tega pozivlja mestno načelstvo mariborsko vse posestnike oziroma upravitelje hiš na ozemlju mestne občine mariborske, da točno popišejo na podlagi posebnih pol, ki jih prejmejo od mestnega načelstva, imenoma vse v svojih hišah se nahajajoče osebe, kakor tudi njih poklic, stan (samski, poročen, ločen ali ovdovljen) in rojstno leto po stanju z dne 1. januarja 1934. Popisne pole, ki so opremljene z navodilom, kako se izpolnijo, se morajo izpolniti tekom treh dni po prejemu in imeti pripravljene, ko pride po iste zato določeni občinski organ.

Kratek stik v gledališču. Predvčerajšnjim je nastal po končani popoldanski predstavi v električni napeljavi tukajšnjega gledališča nenadoma kratek stik, kar pa občinstva ni spravilo iz tečajev in se običajne panike v takih primerih ni bilo bati.

Ukraden voziček. Že pred dnevi je izginil delavki Julijani Nedeljkovi v Dušanovi ulici z dvorišča zeleno pleskan ročni mesarski voziček, vreden okrog 1000 Din. Na vozičkovih stranici je vrezan monogram: »J. M.« Pred nakupom se javnost svari.

Drzna tatvina pri belem dnevu. Preteklo soboto se je zgodil na tukajšnjem Glavnem trgu v navzočnosti izredno mnogoštevilnega kupujočega občinstva nenavaden primer drzne tatvine. Pred trgovino Preac sta bila izvešena tudi dva para moških modnih hlač, ki so bile izredno všeč nekemu mlajšemu moškemu. Nenadoma, ko se mu je zdelo, da nihče ne pazi nanj, je neznanec snel oboje s kljuko in izginil čez trg v Splavarsko ulico. Njegovo spretno dejanje je opazil neki sosednji trgovec, ki je opozoril svojega tovariša na dogodek. Prišel se je pogon za tatovi, ki je nenadoma, ko je spoznal, da ne bo mogel uiti, odvrget ukradene hlače ter se nato izgubil v smeri proti Dravi. Ker je njegov točen osebni popis znan, ga bo policija najbrže kmalu spravila na varno. Ukradene hlače so bile vrnjene lastniku.

Kino Union. Danes torek uprizoritev največjega in najboljšega velefilma sedanjosti »Velika kneginja Aleksandra« s svetovnoznano komorno pevko Marijo Jeritzovo, Paulom Hartmanom, Leo Šlezakom in Szökejem Szakallom v glavnih vlogah. Film, ki ostane vsakomur v neizbrisnem spominu.

Grajski kino predvaja samo še do vključno četrtega najboljšo in najveselejše opereto današnjih dni: »Škandal v Budimpešti«. Glavne vloge: Franciska Gaal, Szöke Szakall, Paul Hörbiger. Kdor tega filma še ni videl naj ne zamudi ogledati si ga. — V predpripravi največji film sedanjosti »Cesarski lovci v ognju«. (Na polju časti — volni na delu). Mojsrsko veda iz svetovne vojne. Avstrija proti Italiji.

Pri ljudeh z nerednim delovanjem srca povzroča kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice, če ga popijete vsak dan zjutraj na tešče, lagodno milo iztrebljenje črevesa.

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Torek, 2. januarja: Zaprt.

Sreda, 3. januarja: Zaprt.

Četrtek, 4. januarja ob 20. uri: »Mała Floramye«. Red A.

Kaj pripravlja mariborsko gledališče? Drama študira duhovito in izredno zabavno veseligr »Okence«. Delo je napisala Olga Schinplugova, ena najbolj prominentnih igralk praškega »Narodnega divadla«. »Okence« se pozna, da ga je napisal gledališki človek; nastopajoče osebe so močno označene, vsebinsko je delo grajeno z odlično tehniko. Mariborsko uprizoritev pripravlja gl. režiser Jože Kovič. Istočasno pripravljajo komedijo italijanskega dramatika Daria Nicodemija »Scampolo«. Delo, ki ga pripravlja režiser Vl. Skrbinšek, odlikuje zabavna ter prav pristrčno pisana vsebina. V naslovni ulogi debitira gdč. Branka Rasbergerjeva. V opereti začno študirati Kalmanovo veliko in povsod izvrstno uspele operete »Vijolico z Montmartra«. V naslovni ulogi bo gostovala odlična pevka »Narodnega kazališta« v Zagrebu ter mariborska rojakinja gdč. Erika Družovičeva.

Ljudje, ki trpe na otežkočeni telesni potrebi in ki jih radi tega mučijo krvno prenapolnjenost trebuha, pritisk krvi v možgane, glavobol, močno utripanje srca, dalje, ki trpe na boleznih dančne sluznice, fišurali, hemeroidalnemu zamašku, fistulah, jemljejo za vstreblienje črevesa zjutraj in zvečer po četrtinko »Franz Josefove« grenčice. Vodilni zdravniki kirurških zavodov izjavljajo, da se poslužujejo »Franz Josefove« grenčice po operacijah z najboljšim uspehom. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Najboljši jugoslovanski univerzalni umetnik !!! VILKO !!! vsak dan v Večerni kavarni.

Bodite previdni pri hoji po mestu! Zaradi izrazito južnega vremena se topi sneg na strehah tako naglo in se kopiči v ogromne težke gmote v taki meri, da zaščitne ograjice ob žlebnikih niso več v stanju vzdržati to težo in sneg zgrmi na cesto in pločnike, običajno noseč s seboj tudi nekaj slabše položenih opek. Včeraj bi se bile na raznih krajih v mestu zaradi padajočega snega in opek skoraj pripetile več ali manj nevarne nesreče. Zato naj pešci zaenkrat rajše hodijo po sredini naših tesnih ulic.

Razne manjše nezgode. Na reševalni postaji je moral včeraj poiskati potrebno prvo pomoč 28letni hlapec Stefan Galun iz Melja, ki se je z nekim ostrim predmetom precej občutno obrezal na glavi. Pri domačem gospodinjstvem delu se je pripetila podobna nezgoda včeraj popoldne 19-letni zasebnici Elzi Breznikovi na Jadranski cesti, kateri so morali na reševalni postaji obvezati desno roko, na kateri si je Breznikova z ostrim kuhinjskim nožem po nesrečnem naključju obrezala prste. Neprijeten uvod v novo leto je doživel včeraj 20-letni tkalec Josip Č., ki ga je njegov krušni oče v pijanosti spečega ugriznil zelo nevarno v nadehtli leve in desne roke ter v spodnji del leve noge. Ko je oče vinjen prišel domov, je hotel po svoji stari navadi navaliti z nožem oziroma nato s stolom na spečega sina. Ker pa ni imel nobenega teh orožij pri rokah, se je poslužil svojih čvrstih, čeprav že starih zob in prizadel sinu tri nevarne rane. Prvo potrebno pomoč je prejel ugriznjenec na reševalni postaji.

Poskušen beg iz življenja. Včeraj popoldne okrog 11. ure so bili mariborski reševalci poklicani v Gubčevo ulico, kjer je hotela izvršiti 32letna delavka Ana I. samomor na ta način, da je izpila večjo množino lizola. V bolnišnici so obupanki takoj izprali želodec in je sedaj že izven smrtno nevarnosti. Kaj je nesrečnico gnalo v smrt, zaenkrat ni znano.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 1.9 stopinj C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 1.4 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 17.4 stopinjah 742.8, reduciran na ničlo pa 740.8; relativna vlaga 96. Od včeraj na danes je padlo 4 mm dežja.

Bogastvo našega Jadrana

RAZVOJ RIBIŠTVA IN NJEGOVI DOHODKI.

Že davno je minila bajeslovna doba grškega pesnika Homerja, ko se je morje smatralo za nekoristno puščavo, sedež hudih duhov (bogov), ki pošiljajo nevihte in vetrove ter pogublja mornarje, če se pojavijo na njem daleč od obrežja. Tako pa se že dolgo več ne misli, temveč narobe. Morje ni več pusta in nerodovita vodna planjava, temveč ogromni vodni vesmir, v čigar globinah živi poseben svet najrazličnejših podmorskih bitij, zelo koristnih za človeško prehrano. Po njegovi gladini plovejo velike trgovske ladje, dočim si išče na njegovih peščenih obrežjih nešteto utrjenih ljudi počitka, solca in morske svežine. Ribišstvo, turizem in pomorska trgovina so glavni trije bogati viri narodnega gospodarstva na našem Jadranu. Oglejmo si samo ribišstvo. Od nekdanjega je bilo velevažna panoga narodnega gospodarstva na našem primorju. Pripomniti pa moramo, da je bila ta panoga zelo slabotna in nerazvita, ker je morala dobivati vse vodstvo in pomoč iz tujih rok. Z osvoboditvijo leta 1918, izpod varuštva avstro-ogrške monarhije je nastal tudi v našem ribištvu popoln preobrat in se je ta panoga močno okrepila. Na močno vsestransko pobudo v svobodni domovini je naše ribišstvo na vedno višji razvojni poti, na kateri se ne sme in se tudi ne bo zaustavilo.

Naj govore o tem številke. Prvo deset letje (1921—1932) nam je dokazalo, da se je vendar mnogo storilo, čeprav smo šele v začetku načrtanega dela. Dočim so našli ribiči v petih pristaniških kapetanijah (Sušak, Šibenik, Split, Dubrovnik in Kotor) leta 1922, skupno 3.833.411 kg rib v vrednosti 23.472.123 Din, je bilo leto v prvih desetih mesecih ujetih 6.834.828 kg rib v vrednosti 50.205.283 Din, torej dvojno. Število ribiških ladij je znašalo leta 1922, skupno 3.573 in se je do konca leta 1931, dvignilo skoraj na dvakratno višino, na 5.745. Z ozirom na to pa je naraslo tudi število ribičev od 13.014 v letu 1922, na 17.921 ob koncu predlanskega leta. Ti ribiči pa niso vsi iste kategorije: sportnikov, ki love za zabavo, je 2.571, sezonskih ribičev, ki love samo v določenem času leta, je 12.944, dočim imamo na vsem Jadranu komaj 2.406 poklicnih ribičev, ki se obrtoma preživljajo izključno samo z ribolovom.

Tudi v načinu ribolova se je obrnilo na boljše. Dočim so ribiči prej lovili z vlačilnimi mrežami na primitiven način z obrežja ob sodelovanju zelo mnogoštevilnih oseb, se sedaj poslužujejo na odprtem morju krožnih mrež, ki omogočajo ob manjšem trudu uspešnejši lov. K razvoju ribišstva pa so mnogo pomagali tudi naši priseljenci iz Amerike (Kalifornije), kjer so se seznanili z novim ribiškim orodjem in so vpeljali pri nas racionalen način ribolova.

Vzporedno s povečanim lovom morskih rib pa je seveda poskočil tudi kon-

zum, zlasti rib boljših vrst. Znano je dejstvo, da so ribe iz našega Jadrana boljše okusa, kakor pa ribe z druge strani ob italijanski obali, ker so naše ribe s kamenitega terena, kjer imajo mnogo boljše hrano (plandton), kakor pa one na glinastem terenu v italijanskih vodah. Zato je po naših ribah veliko povpraševanje tudi izven državnih mej, tako na pr. na Dunaju, v Pragi, Gradcu, Brnu, Benetkah, Trstu, Milanu itd. Samo iz splitske ribarnice je bilo v prvih letošnjih desetih mesecih izvoženih v tujino 66.890 kg rib, največ v Italijo (Trst in Benetke). Sardale (večinoma nasoljene v sodih) se v celoti izvažajo na Grško. Jadranske ribe so zelo cenjene tudi v notranjosti naše države (v Zagrebu, Beogradu, Ljubljani, Mariboru, Novem Sadu itd.) Čeprav so njihove cene razmeroma precej visoke, se jim priznava velika prednost pred sladkovodnimi ribami, ker daje slastnost Jadrana s svojimi 3,8% ribam poseben slastnost.

V mejah finančne možnosti podpira napredek, delo in razvoj našega pomorskega ribišstva tudi država, ki podeljuje vsake leto večje državne podpore v ta namen in za olajšanje izvoza, dočim so ribiči investirali samo v nabavo orodja in ladjevalja okrog 50.000.000 Din. Najdragocenejša glavica pa je vsekakor njihova energija in vztrajno delo, s katerim si na širokem morju našega sinjega Jadrana in

v njegovih globinah služijo skorjo svojega trdega kruha. Naši pomorski ribiči imajo obilo smisla in iniciativnosti za ribolov, nimajo pa šole. Zato je ustanovitev vsaj ene specialne ribiške strokovne šole na Jadranu nad vse nujna potreba, ki bo z vzgojivijo pravega ribiškega naraščanja omogočila racionalno in uspešnejše izkoriščanje velikanskih zakladov našega sinjega morja. To naj bi se zgodilo čimprej, zlasti še z ozirom na nedavno dograditev oceanografskega instituta v Splitu, ki bi vodil v znanstvenem pogledu nadzorstvo nad to šolo.

Neizmerena škoda je le, da neizmerne morske globine našega Jadrana niso popolnoma izkoriščane. Pred jugoslovansko obalo se razprostira nepregledna morska površina kakih 300.000 kvadratnih kilometrov, od katerih pa izkoriščamo danes ob vsej obali od Sušaka do Ulcinja komaj kakih 300 kvadratnih kilometrov, iz katerih črpamo vsako leto okrog 50 milijonov Din dohodkov. Če bi eksploatirali, kar smo seveda v stanju, desetkrat toliko, torej okrog 3.000 kvadratnih kilometrov, bi sčasoma mogli računati vsako leto na dohodek okrog Din 500.000.000, s čimer bi Dalmacija s svojim primorjem na južnem in severnem Jadranu prenehala biti pasivna postavka v državnem proračunu. V tej smeri bo treba intenzivno delati, in to ne le iz gospodarskih ozirov na pasivnost teh pokrajin, temveč tudi iz višjih nacionalnih interesov, ker so naši mornarji in ribiči najboljši stražarji Jadrana.

Baša razpravo »Pivnici na Rotovškem trgu«, ki pa opisuje obe hiši iz katerih je nastal sedanji dom zadrage; S. S. pesem »Glas iz noči«; Ludvika Zorzuta pesem »Prijateljem« in pa »Jurčka Frnikule« humoristično kozerijo »Nova pohorska špenača«. Ostali tekstni del izpolnjujejo članki: Marije Rapočeve »Nekaj misli o sodobni gospodinjici«; A. R. »Ustroj in poslovanje Zveze nabavljajnih zadrug državnih uslužbencev«; — skija »Nekaj o razvoju in načrtih naše zadrage«; A. R. »Poslovodja Nabavljajne zadrage državnih uslužbencev v Mariboru« in A. B. »Vzajemno in složno delo v zadrugi«. Oprema koledarja je enaka oni prejšnjih.

Prijatelj, 1934, I. številka. Zvezek vsebuje Birger Möhrner »Rakete«, Ilja Ehrenburg »Hlače, jopič in...«, Hans Rosler-Ivan Vuk »Razposajenost«, Kurt Tucholsky »Domisleki z vseh strani«, sestavke »Stroj in človek«, »Berači v velemestih«, »Varietetske plesalke in njih žrtve«, »Lastna hišica za smučanje«, »Žena in smučanje«, »Smučarji, pripravljajte se!«, »Smučanje in skavti«, »Zimski raj v planici« ter dalje: Anekdote, Gledališki pregled, Božična darila, Kreftov roman »Kalvarija za vasjo« in raznoterosti. Mimo tega ima polno lepih ilustracij, tudi celostranskih na boljšem papirju. Z 38. stranmi velikega formata je »Prijatelj« res lepa družinska revija, ki lahko nadomesti tuje, zlasti nemške, ki jih pri nas še vedno preveč cenimo.

Strihnin v vlogi protistrupa.

V Londonu je bila pred dnevi najdena v svojem stanovanju v globoki nezvesti neka 22letna deklica. Prepeljana je bila nemudoma v bolnišnico, kjer so zdravniški ugotovili, da je deklica zaužila kar 225 tablet veronala, kar znaša 4 in polkrat več, kakor pa zavzijejo običajno samomorilci. V bolnišnici ji je eden izmed zdravnikov takoj vbrljal precejšnjo dozo znanega strupa strihnina, nakar si je deklica kmalu opomogla. To je prvi primer v medicinski znanosti, da je bil strihnin uporabljen kot zdravilo. Ker zastrupljenja v samomorilnem namenu z veronalom in drugimi narkotičnimi sredstvi v Evropi v zadnjem času niso preredka, je nova metoda zdravljenja takih zastrupljenцев vsekakor velikanskega pomena.

Žena predsednika USA letalka.

Po vesteh agencije »Reuter« iz Washingtona je sklenila postati žena predsednika Združenih držav Severne Amerike Roosevelta kljub svoji priletnosti spretna letalka. V ta namen je že z uspehom položila teoretični izpit iz letalske stroke, sedaj pa bo morala dokazati svoje tehnične pilotske sposobnosti tudi v praksi.

SIRITE »VEČERNIK!«

Mali kazenski senat

Tragične posledice zloglasne šmarnice.

Koliko smrti, uničenih življenj in nesreče je že povzročila v naših krajih šmarnica, je širši javnosti dobro znano iz kronike vsakdanjega življenja. V soboto se je moral pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča zopet zagovarjati mlad podeželski fant, ki je, pod vplivom šmarnice, ustrelil svojega najboljšega prijatelja. Dne 7. oktobra preteklega leta je povabil posestnikov sin Anton Kovačec svojega dobrega prijatelja, 28letnega Jožeta Muzka domov v zidanico na kozarec vina. Muzek pa se je kmalu temeljito nalezl pogubne šmarnice ter v pijani objestnosti pričel streljati s samokresom. Ker so se domači bali, da bi koga zadel, so se razbežali na prosto. Muzek pa jim je sledil venkaj in se tamkaj lotil svojega prijatelja Kovačca, ki ga je svaril, najprej s pestjo, nato pa je še sprožil samokres vanj in ga smrtno zadel v trebuh. Kovačec je kmalu nato podlegel absolutni smrtni poškodbi. Muzek pa se stvari očitno v šmarnični podivjanosti ni zavedal, ker je odkolovratil domov vriskajoč in pojoč, v zabavo pa je še med potjo streljal. Doma se je zaril v seno in zaspal, kakor da je najnedolžnejši človek na svetu. Pri sobotni razpravi je svoje krvavo dejanje priznal, prosil pa je za milo kazn, ker

da je bil pod vplivom šmarnice popolnoma nor. Obsojen je bil na 4 leta in 2 meseca težke ječe ter na triletno izgubo častnih državljskih pravic.

Kulturne vesti

Mariborski koledar, 1934. Izdala in založila Nabavljajna zadruga državnih uslužbencev v Mariboru. Za uredniški odbor N. I. Vrabl. Strani 112. — O vprašanju, kako biti urejen vsakoletni »Mariborski koledar«, se je letos razpravljalo tudi v javnosti. Nastali sta dve struji: ena je hotela, da bodi koledar zgolj ali pretežno gospodinjskega in praktičnega značaja, druga mu je pa postavljala višje naloge in se zavzemala za to, da bi ostal nekakšen almanah z znanstvenimi in leposlovnimi prispevki. Izvod, ki leži sedaj pred nami, dokazuje, da je zmaga prva skupina, dasi ni popolnoma izrinila tradicije. Člani zadrage imajo z letošnjim koledarjem sicer več praktičnih prispevkov, zato pa ni tako trajne vrednosti, kakor so bili oni zadnjih let. Koledar prinaša v prvem delu do strani 58 običajno koledarsko gradivo z mnogo prostora za »beleške« in »gospodinjsko knjigovodstvo«, precej strani pa izpolnjujejo tudi oglasi. Gradivu, ki ni niti koledarsko niti zadrugino, je ostalo prav za prav v vsem le 15 strani! Sem štejemo Franja

A. P. Čehov:

Zloben dečko

Ivan Ivanič Lapkin, mladenič prijetne zunanosti ter Ana Semenovna, mlado dekle z navihanim noskom, sta se spustila nizdol po strmem bregu in sta sedla na klopico. Ta je stala tik ob vodi med gostim vrbovim grmičjem. Prav izboren prostorček! Če sedete semkaj, ste skriti vsemu svetu — in vidijo vas le ribe in vodni pajki, ki kakor bliski švigajo po vodni gladini. Mlada dvojica je bila opremljena s trnki, mrežami, škatljami za črve ter drugimi ribolovnimi potrebščinami. Ko sta sedla, sta takoj začela loviti ribe.

»Vesel sem, da sva končno samá,« je začel Lapkin, gledajoč okoli sebe. »Zelo mnogo vam imam povedati, Ana Semenovna. Prav mnogo. Ko sem vas prvič videl... Pri vašem trnku prijemam. Takrat sem spoznal čemu živim, takrat sem videl, kje je moje božanstvo, ki naj mu žrtvujem vse svoje pošteno, truda polno življenje. Bržkone prijema... kaka velika... Ko sem vas videl, sem se zaljubil prvič, strastno zaljubljen! Nikarte vleči, naj prime bolj! Povejte mi draga moja, rotni vas, ali smem računati — ne na vašo ljubezen, ne! — te nisem vrđen — niti

misliti ne smem na to — a smem li računati na... Potegnite!«

Ana Semenovna je dvignila roko, potegnila in vzkliknila. V zraku se je zablesčala srebrnozelenkasta ribica.

»Moj Bog, okun je! Ah, ah, Naglo! Snel se je!«

Okun se je snel iz trnka, začel skakljati po travi proti reki in štrbunknil v vodo.

Podeč se za ribo je Lapkin nekako slučajno namesto ribe prijel Ano Semenovno za roko in jo slučajno pritisnil na usta. Ona se je odmaknila, toda bilo je že prepozno: njune ustnice so se slučajno strnile v poljub. Vse to se je zgodilo tako slučajno. Prvemu poljubu je sledil drugi, nato obljube zatrevanja. Srečni trenutki. Vendar v našem zemeljskem življenju prav za prav ni popolne sreče. Sreča ima navadno že sama v sebi strup, ali pa se zastruplja od česa drugega. Tako je bilo tudi to pot. Ko se je mladi parček poljubljal, se je zdajci zaslišal smeh. Oba sta pogledala na reko in o- trpnila: do pasu v vodi je stal tam nag deček. Bil je Niko, gimnazijec, brat Anje Semenovne. Stal je v vodi, gledal na mlado dvojico ter se poredno smejal.

»Aha, aha, poljubujeta se?« je dejal. »Dobro! Bom že mam povedal.«

»Nadejam se, da kot pošten človek...« je zamomljal Lapkin ves zardel. »Prežati je podlo, tožariti pa nizkotno, gnusno in grdo. Mislim, da boste kot pošten in spoštovanja vreden človek...«

»Dajte mi rubelj, pa ne povem!« je rekel spoštovanja vredni človek. »Drugače pa povem.«

Lapkin je izvlekel iz žepa rubelj in ga dal Niku. Ta ga je stisnil v mokro pest, zažvižgal in odplaval. A mlada dvojica se tu ni več poljubovala.

Drugerega dne je prinesel Lapkin Niku iz mesta barve in žogo, sestra pa mu je dala vse svoje škatljice, v katerih so bile prej zdravilne kroglice. Nato sta mu morala dati gumb, ki so bile na njih vpo- dobljene pasje glave. Navihanemu dečku je vse to očitno jako prijalo in da bi dobil čim več, ju je pričel opazovati. Kamorkoli gre Lapkin z Ano Semenovno, tjakaj gre tudi on. Niti za hipec ju ni puščal samih.

»Podlež!« je Lapkin zaškrilpal z zobmi. »Tako majhen še, pa je tak podlež. Kaj bo šele pozneje?«

Ves junij ni dal Niko nesrečnima zaljubljenca miru. Grozil jima je, da ju bo zatočeval, opazoval ju neprestano in zahteval daril; toda bilo mu je vse premalo in končno je začel omenjati žepno uro. Pa kaj? Morala sta mu jo obljubiti.

Nekoč pri kosilu, prav ko so servirali pecivo, se je kar iznenada začel krohotati, pomežiknil z enim očesom in vprašal Lapkina:

»Ali naj povem? Kaj?«

Lapkin je silno zardel in jel zvečiti servijeto namesto peciva. Ana Semenovna je skočila od mize in zbežala v drugo sobo.

V takem položaju je bila mlada dvojica do konca avgusta, do tistega dne, ko je končno Lapkin zasnubil Ano Semenovno. O, kako je bil srečen ta dan! Ko se je Lapkin pomenil z nevestinimi roditelji in dobil privolenje, je brž hitel na vrt ter jel iskati Nika. Ko je našel zlobnega dečka in ga je pograbil za uho, bi bil skoraj zajokal od zadovoljstva. Prihitela je Ana Semenovna, ki je tudi iskala Nika, in ga zgrabila za drugo uho. In če bi videli, kaka naslada je bila izražena na obrazih zaljubljenцев, ko je Niko plakal in jih prosil:

»Draga moja, ljuba moja, saj ne bom nikoli več! Aj, aj, oprostita!«

In pozneje sta si oba nemalokrat priznala, da se ves čas, kar sta bila zaljubljena drug v drugega, nikoli nista čutila tako srečnih, tako brezmejno zadovoljnih, kakor tisti trenutek, ko sta navijala zlobnemu dečku ušesa.

Denis Diderot:

Skrivnosti samostana

Roman.

18

Nočem se izgubljati v opisovanju vseh podrobnosti svojega trpljenja, trdim pa, da bi bila moja usoda manj strašna, če bi me bila mati takoj po rojstvu zadavila. Tudi breviar so mi odvzeli. Molitev je bila edina moja tolažba, toda dovolili mi niso niti moliti. Šele v celici sem padla na kolena in molila k Onemu, ki pozna vso mojo bedo. Predstojnica je pa prisluškovala pri vratih in porogljivo zaklicala:

»Zaman kličeš Boga. Zate ga ni več, umri v obupu in zablodi, ker si na vekomaj proklela!«

Še dalje so počenjali z menoj hudobije, trdeč, da se je naselil v meni vrag, da pri molitvi škripljem z zobmi, da sem pohodila sveto razpelo, da hodim brez pokrivala, skratka, da se je hudobni duh udomačil v mojem telesu in bi ga bilo treba izgnati.

Da se izvede ta smešna ceremonija, je bil poklican veliki vikar Hébert, ki je napovedal svoj skorajšnji prihod.

V vsem samostanu je bila ena sama duša, ki je z menoj sočustvovala in me tolažila. To je bila moja že česče omenjena prijateljica. Neke noči je nekdo tiho potrkal na moja vrata in vstopil.

»Spite že, sestra Suzana?«

»Ne, kaj je novega? Kdo je?«

»Jaz, vaša prijateljica, ki trpi zaradi vaše usode ter se sama izpostavlja največji nevarnosti, da vas vidi in pove, da boste v kratkem morali stopiti pred velikega vikarja, da se pred njim branite.«

Po teh kratkih besedah je moja prijateljica neslišno odšla, kakor je bila prej prišla. Spoznala sem, da so vendarle tudi še v samostanu usmiljeni ljudje.

Med tem se je moj proces razvijal ob zanimanju javnosti. O njem pa ne morem ničesar povedati, ker so mi prepovedali vsak sestanek z odvetnikom Manourijem. Dejali so mu, da sem bolna, on pa je slutil da lažejo ter se je takoj obrnil nadškofu, vendar brez uspeha. Prav tako je zaman apeliral na sodišče in zahteval, da se predstojnica sodnim potom prisili izvrševati zakonske odredbe, ker so tudi posvetni sodniki pomagali duhovnim. Čutili so, da se bo kmalu zgodilo nekaj važnega, zato so pospešili obisk velikega vikarja v našem samostanu.

Izkoristila sem obvestilo prijateljice ter z molitvijo krepila dušo in se pripravljala na obrambo. Prosila sem Boga, da me nepristransko zaslišijo in izprašajo. To je tudi uspelo, ali za kakšno ceno! Glavno mi je bilo doseči to, da me bodo pred sodiščem smatrali za nedolžno in

razumno, predstojnica pa je porabila vse sile, da bi me predstavila kakor po vrhu obsedeno žensko in zločinko. Zaradi tega je poostrela mučenje; dajala mi je samo toliko jesti, kolikor je zadostovalo, da nisem od lakote umrla; motila me je pri nočnem počitku, skratka, storila je vse, da mi skruši telo in dušo. Prišlo je tako daleč, da so mi na vsako pot postavljali ovire, da bi se ranila, ali pa so potresali po tleh razbito steklo, ki se mi je zabadalo v gole noge. Bil je že skrajni čas, da pride arhidiakon in se moj proces zaključi.

Naposled je napočil pričakovani dan. Ker so me opisovali kot noro, so s strahovanjem in grožnjami poizkušali zares doseči, da bi znorela. Poizkušali so to na sledeči način: Rano zjutraj pred prihodom velikega vikarja je planila v mojo sobo predstojnica s še tremi redovnicami. Ena je niosila škropilnico, druga križ, tretja pa več vrvi. Predstojnica je stopivši predme rekla:

»Vstanite in poklekните ter priporočite Bogu svojo dušo!«

»Prej, preden odgovorim,« sem dejala, »bi rada vedela, kaj se bo z menoj zgodilo, kaj ste sklenili in zakaj naj se priporočim Bogu?«

Obil me je hladen znoj in drhteti sem pričela po vsem telesu, ko sem gledala pred seboj ženske, ki so mi pretile. Ker mi nobena ni odgovorila, sem ponovila konec svojega vprašanja:

»Za kakšno milost moram moliti?«

»Molite za odpustanje svojih grehov,«

se je glasil odgovor, »molite, kakor da morate vsak trenutek stopiti pred prestol Gospodov.«

Po teh besedah sem mislila, da me bodo ubili. Slišala sem, da so se slične stvari dogodile v moških samostanih, zdelo pa se mi je to nemogoče v ženskih; vendar sem bila v času svojega življenja med tistimi zidovi doživela take stvari, ki sem prej mislila o njih, da so docela nemogoče. Hotela sem od strahu kričati, toda iz mojega grla ni bilo glasu; stisnila sem roke in jih iztegnila proti predstojnici ter se nato skrušeno zrušila na tla. Izgubila sem zavest. V nezavedi sem slišala samo šum razburjenih glasov, ki jih nisem mogla razumeti. Nič ne vem, kako dolgo sem ležala onesveščena, prebudil me je šele mraz. Bila sem popolnoma mokra, ker so bili zlili name vso vodo iz škropilnice. Štiri ženske so stale poleg mene brezčutno, obrazi so jim bili strogi in neusmiljeni, tako, da sem izgubila upanje na vsako milost. Predstojnica je ukazala naj me dvignejo, kar so redovnice tudi storile. Prijelč so me nerodno in postopale z menoj brez vsakega sočutja.

»Ne bo se pomirila z Bogom,« je dejala predstojnica. »Sedaj veste, kaj vam je storiti.«

Bila sem prepričana, da so vrvi pripravljene zato, da me z njimi zadavijo, zato sem prosila, naj mi še vsaj enkrat dovolijo poljubiti razpelo. Namesto razpela so mi pa dale vrvi, ki sem jih poljubila.

(Dalje prihodnjik.)

Sport

Iz Mariborske zimskosportne podzveze

Smuški izlet na Zlatibor v Srbiji, ki ga izvede »Putnik« skupaj z JZSS v dneh 4. I. do 9. I. 1934 proti zelo znižani celotni pristojbini priporočamo interesentom, da se ga udeležijo ter izrabijo to izredno priliko. Prijaviti se je pri »Putniku« ali pri podzvezi.

Verificirata se za SK Ptuj Jožef Stros in Danica Naveržnik. Opozarjajo se ponovno člani na verificirano članstvo, da se tri dni pred tekmami ne bo verificiral nihče, isto velja za izstavitve oz. podajanje verif. legitimacij. Tekme so veljavne edino one, pri katerih sodeluje zvezin sodnik. Izpiti za sodnike k tekmam na daljavo bodo v Mariboru 5. januarja ob 15. uri oz. ob 16. uri. Vsak član naj gleda, da ima med svojim članstvom vsaj enega sodnika.

Tečaj za zvezine učitelje na Krvavcu 6. I. do 18. I. 1934; prijaviti se je 5. I. pri JZSS v Ljubljani, tečaj za tekmovalce v Mariborski oz. pri Seniorjevem domu na Pohorju 8. do 12. I. 1934, poučuje gosp. Marx iz Nemčije.

Za vse tekme se morajo dostaviti razpisi najmanj 8 dni preje podzvezi, a najkasneje tri dni po tekmi se morajo podzvezi poslati sodniške pole. Ponovno se opozarja, da morajo imeti vsi tekmovalci verif. legitimacije, veljavne za leto 1934. Nabavite si pravočasno vse potrebne tiskovine.

Smučarsko prvenstvo ISSK Maribora

SSK Maribor bo priredil v nedeljo, 7. januarja smučarsko tekmovalstvo za klubsko prvenstvo v Pekrah. Tekmuje se v

dveh kategorijah: 1. seniorji (ki že smučajo od preje) na progi 10 km, 2. juniorji (začetniki v tej sezoni) na progi 5 km. Zrebanje ob 11. uri predpoldne v gostilni Tomše. Start ob 14. uri popoldne pri gostilni Tomše. Prijavnina Din 2.—, prijave sprejema trgovina Sport-Roglič, Grajski trg. Tekmujejo lahko vsi člani kluba ne glede na verificirajo. Častna in praktična darila prejmejo v vsaki kategoriji prvi trije. Razglasitev rezultatov in razdelitev daril po tekmi.

Vodstvo tekme: predsednik: Vjekoslav Golubović, tehnični vodja: Radovan Koroša, starter: Bergant Evgen, časomerilec na startu in cilju: Šepc Radovan in Ivan Roglič, sodnik: Voglar Tedi, zapisnikar: Bahun Lizi, Pavletič Ferdo. Tekmuje se po pravilih JZSS. V slučaju neugodnih snežnih razmer se preloži tekma na Pohorje v teren Mariborske koč.

Tekme v smuku Ruška koča - Ruše. V nedeljo 7. tm. bodo tekme v smuku na progi Ruška koča - Ruše za prehodni pokal ruškega Sokola, ki ga brani SK Maraton. Start bo ob 14. uri pri Ruški koči. Na tekmo so vabljeni vsi verificirani klubi. Prijave sprejema ruški Sokol do 5. tm. Prijavnina 5 Din. Poznejša prijavnina dvojna.

Mariborski smučarski klub. Drevi ob 20. odborova seja pri »Orlu«.

Mariborska zimskosportna podzveza, službeno. Prihodnja odborova seja bo v četrtek 4. tm. ob 20. v Aljaževi sobi hotela »Orel«.

SK Železničar. Jutri, v sredo 3. t. m. ob 20. odborova seja v restavraciji Vollgruber na Frankopanovi cesti.

Nogometne tekme v Novem letu.

Zagreb: Concordia : Gradjanski 2:2 (1:1), Hašk:Reprezentanca I. razreda 7:1 (3:0), Concordia:Hašk 3:2 (1:1). Nadalje-

vanje božičnega turnirja. Končni zmagovalci v tem turnirju je Concordia s 5 točkami, na drugem mestu se je plasiral Gradjanski, ki je dosegel tudi 5 točk, na tretjem mestu je Hašk z 2 točkama, na zadnjem pa reprezentanca I. razreda, ki je ostala brez točke.

Amsterdam: BSK (Beograd):Ajax 5:3 (3:3).

Valenzia: Slavia (Praga):FC Valenzia 0:0.

Marseille: FC (Dunaj) : Ferencvaros (Budimpešta) 6:1.

Casablanca: Admira (Dunaj):Slade Marocaine 9:0.

Sokolstvo

Sokol Matica. Seja načelstva bo jutri v sredo ob 19. uri v društveni pisarni v Narodnem domu. Ob 20. uri pa bo prednjaška seja, na kateri se bodo obravnavale zelo važne zadeve. Pridite vsi in točno. Zdravo! Načelnik.

Sokolska četa pri Sv. Jerneju. Na Božič popoldne so bili postreženi vsi otroci tukajšnje šole z darovi dobrotnikov iz Sv. Jerneja, Loč in Draže vasi. Posebej bo obdarovana na dan občnega zbora četa sokolska deca z darovi bratov in sester iz Konjic, ki so radi ustregli naši prošnji. Vsem darovalcem priskrbenja hvala. Na Štefanovo je bila uprizorjena mladinska igra, katere obisk je bil nepričakovano velik. Dne 14. I. bo občni zbor čete. Po dosedanjem prizadevanju je upati, da bodo premagane vse dosedanje ovire.

Zakaj se taji ogenj v moskovski čeki?

Po vesteh londonskega »Daily Maila« se šele sedaj doznavajo podrobnosti o požaru velikanske palače GPU v Moskvi.

Ta dogodek so držale sovjetske oblasti nad dva tedna v najstrožji tajnosti. Med tem pa se je vest o požaru razširila preko Varšave in šele takrat so objavile sovjetske oblasti uradno poročilo, češ, da sta zgoreli najvišji dve nadstropji osemnadedstropne palače, vendar pa da ob tej priliki ni prišla ob življenje prav nobena oseba. Iz drugih virov prihajajoče vesti pa nasprotno zatrjujejo, da je palača pogorela do tal in da je našlo v plamenih strašno smrt zelo veliko število političnih jetnikov in kaznjencev, ki so bili zaprti v kletih palače. Zdi se, da je ogenj zanežilo več uradnikov GPU, ki so se na ta način hoteli iznebiti raznih kompromitirajočih dokumentov, nakar je ogenj objel vse poslopje in ga uničil. Pri gašenju se je ponesrečilo tudi več gasilcev in stražnikov. Izvršene so bile mnogoštevne aretacije.

»Krompirjev dan« na Turškem.

Na Turškem vedno bolj pada konzum krompirja, kar seveda ni prav ne kmetom ne trgovcem, ki imajo v svojih skladiščih velike zaloge teh podzemeljskih jabolok. Zato so trgovci naslovili te dni na vlado prošnjo, naj bi odredila v vsej Turčiji v tednu poseben »krompirjev dan«, na katerega naj bi se kuhale povsod samo krompirjeve jedi. Enako prošnjo pa so vložili nekaj dni pozneje tudi turški ribiči, ki tožijo o slabi prodaji obilnega Petrovega blagra.

5.200 km na smučeh.

Dne 30. novembra m. l. je odšlo na pot iz Irkutska v Moskvo pet častnikov in vojakov strelskega polka irkutske posadke, ki so sklenili to 5.200 km dolgo pot na smučeh. Neustrašni zastopniki rdeče armade računajo, da bodo potrebovali za to nevarno potovanje na smučeh 86 dni.

Mali oglasi

Razno

DRUŽABNIK

ali financer se sprejme v dobrodošlo manufakturno trgovino v Ptaju. Le resne ponudbe na oglasni oddelček Večernika pod »Povečani obrat«.

POHIŠTVO

lastnega izdelka dobavlja po skrajno zmernih cenah Zaloška pohištva združenih mizarjev. Vetrinjska ul. 22. nasproti tvrde V. Weigl.

VINO

lastnega pridelka, letnik 1932, v zaprtih steklenicah, 1 liter 10 Din, se zopet dobi v prodajalni Mlekarne Bernhard Maribor, Aleksandrova cesta št. 51.

JOS TICHY IN DRUG.

Konces. elektrotehnično podjetje, Maribor, Slovenska ul. 16, tel. 27-56, proizvaja elektroinstalacije stanovanjskih hiš, vil, gospodarskih objektov, zaloga motorjev, lestencev, svetilk, elektroinstalacijskega blaga po konkurenčnih cenah

Prodaj

STAVBENE PARCELE

v Studenih ugodno na prodaj tudi proti hranilnim knjigam. Studenci, Aleksandrova cesta št. 5.

Stanovanje

LEPO DVOSOBNO STANOVANJE

s pritlikinami v prvem nadstropju, elektrika, plin, oddani v najem istotam tudi soba s številnim. Betnavska cesta 39, Maribor.

Oglašuite!

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO

oddam takoj čisti ali dvema gospodčinama. Kacelanerjeva ulica 10, II. vrata 15.

ZELO PRIJETNO.

solčno, parketirano sobo z uporabo kopalnice, oddam boljšemu gospodu.

Pijte dreveno
BRASIL-MATTE
1 urečica Din 5.
Z. ANDERLE,



Sukno za

Smučarske kroie

v raznih modnih barvah

Franjo Maier

Maribor
Glavni trg 9